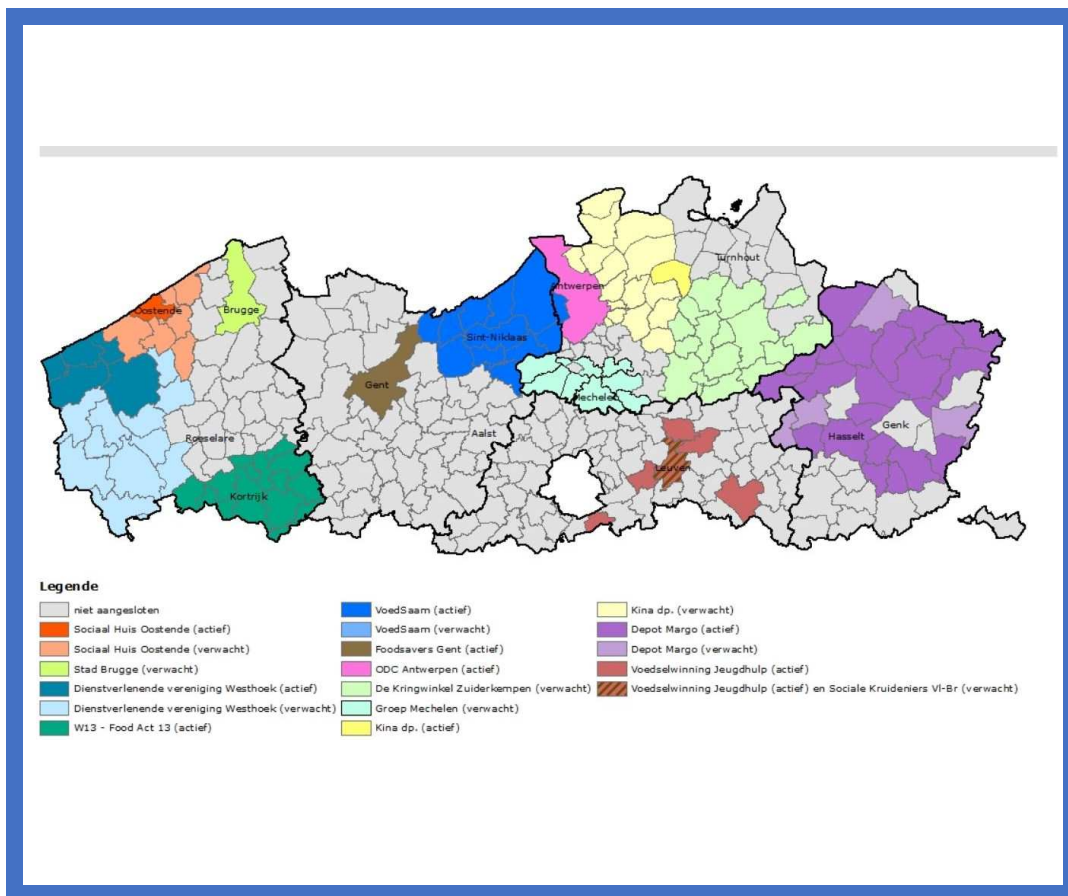

Van distributieplatformen tot voedselhubs

Lerend netwerk van lokale besturen tegen voedselverlies

25 juni 2019

Inhoud

Van distributieplatformen tot voedselhubs	1
Inleiding.....	3
Wat is een distributieplatform?	4
Waarom distributieplatformen?	4
Waar zijn distributieplatformen actief?	5
Waar willen we naar toe? Van distributieplatforms tot voedselhubs in een circulaire bio-economie	7
Bijlage 1: voorstelling distributieplatformen.....	10
Antwerpen.....	11
Limburg.....	13
Oost-Vlaanderen	14
Vlaams-Brabant: “under construction”.....	16
West-Vlaanderen	17
Bijlage 2: Het “Uitvoeringsplan voor het huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval” - actie 30.....	18
Bijlage 3: het lerend netwerk voedselverlies voor lokale besturen.....	21
Bijlage 4: Call Departement Welzijn	22
Bijlage 5: TWOL distributieplatformen en logistiek	23
Bijlage 6: overzicht beleidsteksten.....	24
a) Beleidsbrief Departement Omgeving - Beleidsprioriteiten 2018-2019	24
b) IPO-advies (VLM) - Advies van het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO). 24	
c) Ketenroadmap Voedselverlies 2015-2020 - actieprogramma 10 - actie 63.....	25
d) EU - A sustainable bioeconomy for Europe - Updated Bioeconomy Strategy” . 25	
e) Towards a common food policy for the European Union.	26
f) Cities and circular Economy for food	26

Inleiding

In 2010 werd Vlaanderen opgeschrikt door de “Muffinman” die in de vuilnisbakken van grootwarenhuizen dook om nog eetbare voeding te zoeken. Dat daar veel perfect eetbaar eten tussen zat, wekte heel wat verontwaardiging. Dat de man voor de rechtbank werd gedaagd, zo mogelijk nog meer. Het kreeg een enorme weerklank in de media en zette het thema voedselverlies in Vlaanderen definitief op de kaart.

De Vlaamse overheid was in die periode volop bezig met het onderzoek “Voedselverlies in ketenperspectief”, de eerste globale analyse van de situatie in Vlaanderen. Eén van de pistes die naar voor kwam in dat onderzoek was de “sociale distributie”. Het thema werd verder onderzocht op de studiedag in april 2013 “Sociaal aan de slag met voedseloverschotten”.

De vaststelling dat in Vlaanderen heel wat voedselverlies kon worden voorkomen door het schenken van voedseloverschotten aan kansarmen en zo ook de armoede te bestrijden, was voor verschillende lokale besturen en instanties de aanleiding om voedseldistributieplatforms (Food Act in Kortrijk, Depot Margo in Limburg, VoedSaam in het Waasland ...) te ondersteunen. In dezelfde periode werd gewerkt aan de Schenkingsbeurs dat online registratie en lokale verdeling faciliteerde.

Om al de initiatieven te stroomlijnen werd in het “Uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen en vergelijkbare afvalstoffen” actie 30 opgenomen (zie bijlage 1). Een lerend netwerk voedselverlies voor lokale besturen werd in 2016 opgestart.

Op vraag van enkele lokale besturen werd ingezet op de problematiek van de distributieplatformen. Op lokaal vlak was er immers een grote nood en vraag naar overleg, uitwisseling van ervaringen in het ontwikkelen ervan.

Daarom werden twee workshop georganiseerd en een dossier samengesteld om de kennis en ervaringen maximaal te delen (zie bijlage 2). Op de workshops werd vastgesteld dat bij de verdeling van voedseloverschotten de logistiek een sleutelrol speelde. Daarom werd hierover een onderzoek opgezet. (zie bijlage 4).

Nu, tien jaar later, aan de vooravond van 2020 kunnen we stellen dat er in heel Vlaanderen distributieplatformen actief of in opstart zijn, dat er met de Schenkingsbeurs een tool is ontwikkeld die de stromen kan registreren en dat met de inlassing van de logistieke tool het transport geoptimaliseerd kan worden.

In deze nota schetsen we een beeld van de distributieplatformen, wat ze momenteel doen en vooral: waar we naar toe willen.

Wat is een distributieplatform?

Een distributieplatform haalt voedseloverschotten op afkomstig van voedingsbedrijven (landbouwers, verwerkende bedrijven, supermarkten en buurtwinkels ...). Deze worden dan op een verzameld om van daaruit herverdeeld te worden aan sociale organisaties en sociale economiebedrijven. Waar mogelijk worden hierin mensen tewerk gesteld die ver van de reguliere arbeidsmarkt staan. Niet alle distributieplatformen beperken zich tot voedseloverschotten: zo verdeelt Depot Margo ook bvb onderhouds- en verzorgingsproducten (zie Bijlage 1).

Definitie van een distributieplatform (zoals omschreven op 20/4/2017 door de groep van bestaande platformen op een lerend netwerk van KOMOSIE)

Distributieplatformen (DP) richten zich op de lokale/regionale logistieke **inzameling van voedseloverschotten** (bij producenten/veilingen, supermarkten, bedrijven ...) en de **verdeling ervan aan voedselhulp- en sociale organisaties**, al dan niet met tijdelijke stockage

Zij doen dit **in een bepaalde regio**. Dat kan gaan over een grote stad of (landelijkere) regio tot een provincie.

Zij doen dit in overleg met en ter **ondersteuning van de deelnemende lokale sociale organisaties**. (i.f.v. hun noden/'bestellingen')

Zij hebben in hun activiteiten ook aandacht voor **tewerkstelling(smogelijkheden) van kansengroepen**, bv. in de sociale economie (binnen de eigen organisatie of door samenwerking).

De bestaande of opstartende DP hebben **gezamenlijke kwaliteitscriteria** opgesteld, waarin het bereiken van deze gecombineerde meerwaarden voorzien is.

In de praktijk werken de meeste distributieplatformen lokaal samen met de **Voedselbanken**. Nochtans zijn er verschillen in de aanpak. Zo werken nogal wat distributieplatformen samen met de [Sociale Kruideniers](#) waar in het kader van het empowermentbeleid ook een (kleine) prijs kan gevraagd worden voor de verdeelde voedseloverschotten. De Voedselbanken werken principieel gratis. De Voedselbanken werken ook niet louter met voedseloverschotten maar verdelen bijvoorbeeld bij de feestdagen ook gewone, geschonken voeding. In de praktijk wegen die verschillen steeds minder zwaar door en wordt er waar mogelijk samengewerkt, ook al kan/zal deze samenwerking in de toekomst verder geoptimaliseerd worden.

Waarom distributieplatformen?

Basis blijft dat er meer en meer voedseloverschotten geschonken worden maar dat die ook op de juiste bestemming moeten geraken. Dit vergt een goede organisatie: het verzorgen van de aanvoer, opslaan, vervoeren en verdelen vergt heel wat werkkrachten maar ook een zekere investering in infrastructuur, personeel en logistieke middelen.

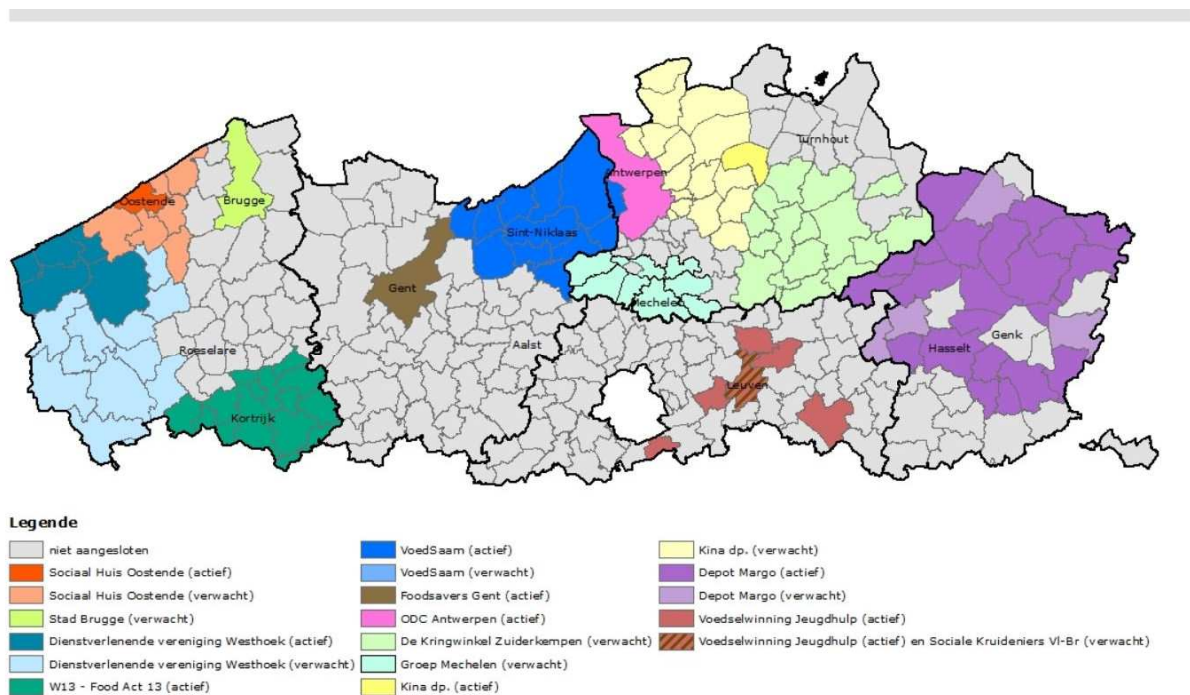
Maar de opstart van een distributieplatform heeft ook veel voordelen. Zoals in het Praktijkboek Voedselverlies beschreven (pgn 20 ev) biedt dit de mogelijkheid voor lokale besturen om een werking te ontplooiën rond klimaat, armoedebestrijding, korte-keten

projecten en zo te komen tot een eigen lokale voedselstrategie en last but not least creëert het tewerkstelling voor mensen uit kansengroepen.

Waar zijn distributieplatformen actief?

Er zijn (mei 2019) 6 regionale distributieplatformen actief, maar er zijn ook veel plaatsen waar er spoedig een zal beginnen. Dit **sterk groeiende netwerk** telt in totaal zo'n 14 distributieplatformen, in opstart, in onderzoek of in voorbereiding.

De verschillende distributieplatformen in Vlaanderen werken samen onder de naam van de [Foodsavers](#) die voedseloverschotten een nieuw leven geven en sociale tewerkstelling en maatschappelijke integratie nastreeft. Het wordt georganiseerd door HERWIN (voorheen KOMOSIE) in samenwerking met de OVAM en het lerend netwerk voedselverlies voor lokale besturen.

Het kaartje toont in welke gemeenten in Vlaanderen er al regionale distributieplatformen zijn. (Bron <http://www.foodsavers.be/distributieplatformen> met dank aan prov. West-Vlaanderen)

De eerste distributieplatformen in Vlaanderen: [Depot Margo](#), [Food Act](#), [VoedSaam](#), [ODC-Antwerpen](#) en [Foodsavers Gent](#) zijn ondertussen al een tijdje actief (zie ook www.foodsavers.be/voorbeelden). Maar er wordt momenteel gewerkt aan 9 nieuwe (zie bijlage 1).

Qua verdeelde hoeveelheid voedseloverschotten is al heel wat bereikt maar is ook nog heel wat mogelijk. Via de Schenkingsbeurs werd zo'n 1.000 ton verdeeld (januari 2018). De Foodsavers in Gent haalden op twee jaar ook de kaap van 1.000.000 kg. In totaal gaat het om 16.400 ton voedseloverschotten een sociale bestemming geven (veilingen 1.477 ton, voedingsindustrie 12.599 ton, retail 2.356 ton) (Monitoring Voedselverlies <http://www.voedselverlies.be/monitor> - pgn 23).

We stellen dus vast dat de Distributieplatformen momenteel al een groot bereik hebben maar dit gebeurt nog veel dankzij art 60-tigers en tal van tijdelijke projecten en de tijdelijke steun van een aantal administraties. Zo kon Food Act in Kortrijk dankzij de steun van de OVAM via het subsidiebesluit een mooi traject uitwerken dat dan vervolgens nog werd versterkt dankzij de steun van Vlaanderen Circulair en de PDPO waardoor de scope van Kortrijk kon uitgebreid worden tot de 13 omliggende gemeenten in West-Vlaanderen. Andere platformen, zoals Foodsavers Gent worden gefinancierd door de OCMW. In Limburg krijgt Depot Margo steun van de gemeenten, provincie en de Vlaamse Overheid.

Tegelijk dragen de distributieplatformen belangrijke kosten: (gekoeld) transport, opslag in magazijnen, loon-en werkingskosten. Het herverdelen van voedseloverschotten is arbeidsintensief. Maar voor de uitbouw van een duurzaam netwerk van distributieplatformen over heel Vlaanderen zal een **structureel beleidskader** nodig zijn. Het ontbreekt de regionale distributieplatformen momenteel vooral aan een structurele ondersteuning op langere termijn om hun activiteiten op een financieel haalbare wijze uit te kunnen blijven voeren. Dit gegeven dwingt ons ertoe om nu na te denken over de verdere evolutie.

Waar willen we naar toe? Van distributieplatforms tot voedselhubs in een circulaire bio-economie

De distributieplatformen, die slechts een paar jaar geleden ontstonden, groeien dus heel snel en zijn in een mum van tijd uitgegroeid tot een netwerk verspreid over heel Vlaanderen. Het potentieel is heel groot: “Met de Schenkingsbeurs, Voedseldistributieplatformen, Sociale Kruideniers, Sociale restaurants, Voedselbanken, Restjesfabrieken en, bijvoorbeeld, acties rond het bemesten van velden met lokale compost i.p.v. kunstmest kan de (koolstof) kringloop gesloten worden en krijgt de voedselhub in een **circulaire economie** vorm. Lokale besturen kunnen daarin een belangrijke rol spelen. Ze kunnen het gebruik van de **Schenkingsbeurs** stimuleren, een voedselveilige distributie organiseren in lokale **Voedseldistributieplatformen** en de werking van sociale kruideniers en sociale restaurants aanmoedigen. Het geheel van deze maatregelen kan doorgroeien tot een heuse lokale **voedselhub**”. (Praktijkboek Voedselverlies, 2018, http://www.voedselverlies.be/sites/default/files/atoms/files/20180613_Praktijkboek%20Voedselverlies_def_0.pdf - pgn 25).

“Een ‘voedselhub’ is een geoptimaliseerd logistiek systeem met korte afstanden voor voedsel, waar ook verschillende vormen van dienstverlening aan de landbouwer worden

samengebracht en reststromen worden gebundeld”. (IPO advies pgn 21 – zie ook bijlage 5.c). In deze definitie staat de landbouwer nog centraal.

In de voedselhubs waar wij naar toe willen gaat het om het voorkomen van voedselverlies maar ook om armoedebestrijding én een optimale valorisatie van nevenstromen. Voedselhubs zijn daarmee de ideale opstap naar een circulaire economie waarin geen voedsel meer verloren gaat en de nevenstromen kunnen verwerkt worden.

Het is ook een noodzaak. Uit ervaring blijkt dat de stroom schenkingen soms zo groot is dat die via verschillende kanalen moet verwerkt worden. Soms is het gewoon teveel om te snel te verdelen en is de beste optie de voeding te gebruiken in bvb **sociale restaurants** want daar kunnen overschotten verwerkt worden tot bvb soep en/of ingevroren worden. In 2018 waren er al zo’n 139 sociale restaurants (zie <https://www.desocialekaart.be/zoek?who=sociale%20restaurants>).

Daarnaast zijn er ook meer en meer **Sociale Kruideniers** in Vlaanderen. Reeds 37% van alle gemeenten zijn aan de slag met het model. (zie <http://www.socialekruideniersvlaanderen.be/> en <http://www.socialekruideniersvlaanderen.be/waar-vind-je-ons/aangesloten-leden-1>).

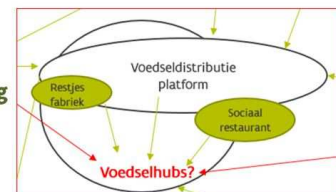
Opstap naar voedselhubs

Alle stromen in een regio in kaart brengen, zorgen voor transport opslag, herverdeling, verwerking

→ Via voedselbedelingen naar

- Sociale kruideniers in
- Sociale restaurants,
- in restjesfabrieken

→ **voedselhub** in een regio = de plek waar men met alle voedseloverschotten terecht kan, waar die deskundig worden verwerkt conform de cascade

Bron: Overlegplatform Huishoudelijke afvalstoffen 2018

Met de “**Restjesfabriek**” is de derde stap gezet. In het kader van Vlaanderen Circulair wordt onderzocht hoe men met voedseloverschotten nieuw voedsel kan maken. Een toolbox is ontwikkeld. De eerste producten zijn al op de markt. Deze koekjes werden gemaakt van draf (een restproduct bij het maken van bier) en eind 2017 gelanceerd.

Sociale economie ondernemers, zoals De Winning verwerken voedseloverschotten tot nieuwe lekkere voedingsproducten. Ze produceren voorlopig op kleine schaal, maar initiatieven zoals de Verspillingsfabriek in Nederland tonen aan dat dit ook op grote schaal kan. In Vlaanderen is met de steun van Vlaanderen Circulair een project in die zin opgezet:

- www.foodsavers.be/restjesfabriek
- <https://vlaanderen-circulair.be/nl/doeners-in-vlaanderen/detail/komosie>
- <https://foodsavers.be/2017/lancering-toolbox-foodsavers-verwerking/>

Met “restjesfabrieken”, sociale restaurants en sociale kruideniers zal men beschikken over een aantal instrumenten om voedseloverschotten altijd te kunnen verwerken: hetzij door rechtstreekse verdeling aan kansarmen via sociale kruideniers, hetzij door er soep van te maken in sociale restaurants, hetzij door er nieuw voedsel van te maken in Restjesfabrieken. En als dat niet lukt kan bekeken worden welke verwerkingsroute de optimale is: veevoeder, compostering, vergisting.

En tenslotte kan men nog een stap verder gaan, zoals Depot Margo doet, door ervoor te zorgen dat de voeding ook goed gebruikt kan worden, door initiatieven gesteund rond het opzetten van kookworkshops en het ontwikkelen van publicaties rond gezonde voeding (ism UCLL Voedings- en Dieetkunde).

Met andere woorden: met de inschakeling van deze nieuwe initiatieven en het op elkaar afstemmen in **voedselhubs** zal de cirkel helemaal gesloten kunnen worden. Ons pleidooi om van distributieplatformen door te groeien tot regionaal verankerde voedselhubs die perfect passen in de circulaire economie vindt steun in tal van studies en beleidsdocumenten (zie bijlage 6)

De UGent verkende al de mogelijkheden:

<https://www.ugent.be/bw/nl/onderzoek/ugent-crelanleerstoel/overzicht-artikels/korteketenvoedselhub.htm>

<https://www.ugent.be/bw/nl/actueel/nieuws/nieuwe-landbouwsystemen-antwoord-op-anonieme-voedselconsumptie>

VELT stelt: “steeds meer steden brengen voedselproductie opnieuw in de stad of zoeken daarvoor contact met het nabije platteland. Kleine en grote initiatieven zoeken hun plek in deze boeiende context” en spreekt van “voedselspillen”, ze versterken de band tussen de lokale voedselproductie en -gebruik.

- www.velt.be/voedselrijk

Ook in de globale analyse van het voedingssysteem “**Milieuverkenning 2018**” wordt deze problematiek naar voor geschoven als één van de hefboomen die kunnen leiden tot de noodzakelijke transformatie van het voedselsysteem:

“De organisatie van voedselscheningen verbeteren. ... Om de schenking van voedseloverschotten vlotter te laten verlopen, is de Schenkingsbeurs in het leven geroepen.

Dat online platform linkt organisaties met onverkochte voedingsmiddelen aan voedselhulp- en sociale organisaties. Er bestaan en ontstaan ook meer en meer distributieplatforms om overschotten op te halen en te herverdelen. Optimalisatie van de logistiek is belangrijk om hun rol te vergroten. Sociale organisaties hebben ook vaak te weinig koel- en vriescapaciteit om grote hoeveelheden verse voeding in te zamelen. Dat kan op zich leiden tot voedselverliezen. Er zouden middelen kunnen worden voorzien voor voedselhubs die grotere hoeveelheden voeding verzamelen en eventueel verwerken. Die hubs kunnen worden gekoppeld aan distributieplatforms.”

(Bron: Milieuverkenning 2018. Oplossingen voor een duurzame toekomst. Milieuraapport Vlaanderen, VMM (2018). (Deel 4.3: “Oplossingen voor het voedingssysteem – voedselproductie en –distributie verbeteren” - pgn 124 -

<https://www.milieuraapport.be/publicaties/2018/milieuverkenning/hoofdstuk-4-oplossingen-voor-het-voedingssysteem.pdf>)

En Europa lanceerde onlangs een “**Updated Bioeconomy Strategy**” waarin gepleit wordt voor **bioeconomy hubs**: “*Cities should become major circular bioeconomy hubs*” (Updated Bioeconomy Strategy pgn 6) (zie bijlage 5.e).

Het sluit naadloos aan op de evolutie naar de “**Circulaire Economie**” waar de EU en organisaties als de Ellen MacArthur Stichting op aansturen en het pleidooi van het IPES van Olivier De Schutter voor Food hubs (zie bijlage 6).

BOX 10 FOOD HUBS: *improving local infrastructure to re-territorialize food systems.*

*Food hubs are local or regional facilities **that aggregate, store, process, distribute, and/or market locally-produced foods**. ... Food hubs are multi-functional, by rebalancing value along the supply chain, creating local job opportunities, and providing space for greater social interactions and education around food. They support small- and medium-size farmers by aggregating processing and retail facilities for year-round distribution, and may contribute to reducing packaging and plastic use in the food chain via direct marketing.*

En tot slot “**Value retention is the new recycling**” stelt het International Resource Panel (IRP) in een nieuw rapport ‘**Redefining Value**’ - **The Manufacturing Revolution**.

<http://www.resourcepanel.org/reports/re-defining-value-manufacturing-revolution>

<http://www.resourcepanel.org/>

<https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/Nasr-ND2-V2.pdf>

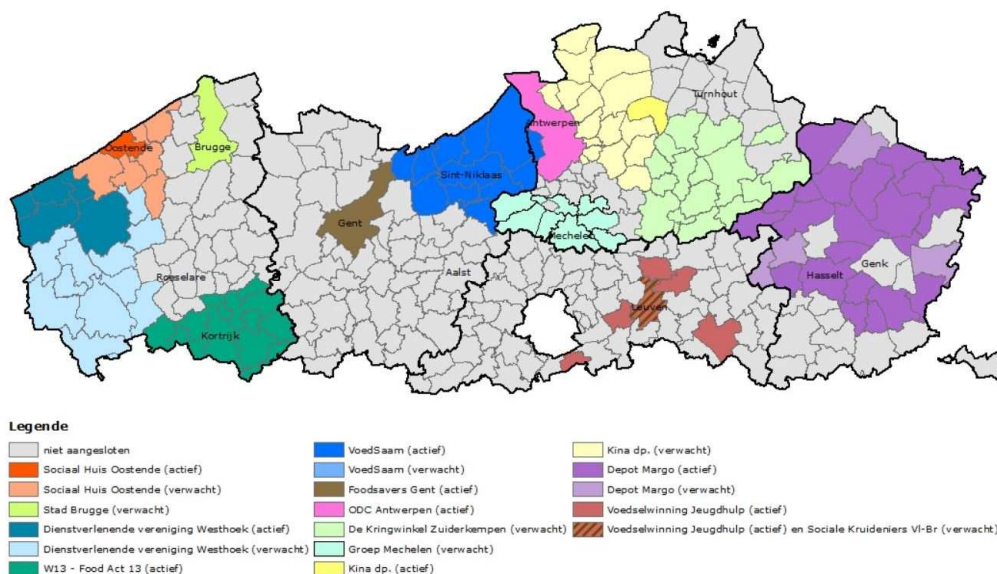
Hoewel recycling grondstoffenefficiëntie in de hand werkt, betekent recycling niet per se economische efficiëntie. Immers gaat daarmee de waarde die bij productie was toegevoegd verloren.... *Processen gericht op **waardebehoud** zijn bijvoorbeeld remanufacturing (het realiseren van een ‘als nieuw’ product), refurbishment (het realiseren van een hoge kwaliteit ‘als nieuw’ product), reparatie en het regelen van direct hergebruik. Voordelen van deze processen ten opzichte van traditionele nieuwe productie zijn dat ze kunnen zorgen voor een verminderde impact op het milieu, of lagere kosten. ...* Al onze inspanningen om voedselverlies te voorkomen zijn in Vlaanderen gekaderd in het concept van de “cascade van waardebehoud”. Dit concept van **waardebehoud** wordt een centraal begrip in de nieuwe circulaire economie. Die waarde behouden we optimaal met foodhubs die ervoor zorgen dat voedsel en voedseloverschotten verwerkt worden volgens de **cascade van waardebehoud**.

Bijlage 1: voorstelling distributieplatformen

De ontwikkeling van distributieplatforms kreeg de laatste jaren enkele stevige impulsen:

- 1) Door de projectoproep van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in de zomer van 2018 kon men vijf distributieplatformen steunen, 1 in elke provincie, die elk 150.000 euro steun krijgen. De projecten hebben looptijd van 2 à 3 jaren.
- 2) Door de oproep in het kader van de klimaatprojecten in de winter van 2018 kon het Departement Omgeving het distributieplatform Zuiderkempem steunen.
- 3) Door het Interreg2Zeeën project 'Food Food surplus and Labour, the Valorisation of Underused Resources' (afgekort FLAVOUR) , dat in december 2018 goedgekeurd werd en loopt tot september 2022. Dit project heeft o.a. als doel om een betere onderlinge samenwerking en coördinatie te bereiken tussen initiatieven, zoals distributieplatformen, die op grote schaal voedseloverschotten inzamelen en herverdelen. Verschillende lokale besturen zijn betrokken in dit project, waaronder Brugge en Mechelen. Meer info: <https://www.interreg2seas.eu/nl/FLAVOUR> of <https://foodsavers.be/2018/foodsavers-gaan-internationaal-samenwerken-in-interreg/>

Mede door deze impulsen zullen de bestaande distributieplatforms worden uitgebreid en de werking zal zich kunnen verspreiden over alle provincies. Door die verschillende projectfinancieringen is dus een belangrijke stimulans gegeven voor de opstart van nieuwe distributieplatformen (of de uitbreiding van bestaande). Mede hierdoor kwamen de Voedseldistributieplatformen de afgelopen jaren vaak in de media en wonnen al tal van prijzen, en mede daardoor steeg ook de interesse bij lokale besturen om ermee te starten. De evolutie gaat dus sneller en sneller. Hierbij een overzicht van de situatie op 6/6/2019.

Antwerpen

ODC Antwerpen

De stad en het OCMW Antwerpen startten in 2017 een grootschalig opslag- en distributiecentrum voor voedselhulp. Dat centrum zorgt voor de opslag en de verdeling van FEAD-goederen (Fonds voor Europese hulp aan de meest behoeftigen). Sinds 2018 werden ook voedseloverschotten van veiling BelOrta verdeeld. Ook de samenwerking met supermarkten en bedrijven, die nu al loopt, wordt verder uitgebreid.

De samenwerking van de stad het OCMW Antwerpen verloopt via Komosie vzw, dat is de koepel van Milieuondernemers in de Sociale Economie. Met het nieuwe opslag- en distributiecentrum kan men de bestaande voedselstromen voor voedselhulp beter coördineren en het materiaal efficiënter inzetten. Daardoor worden voedselbedelingen, sociale kruideniers en vrijwilligersorganisaties beter ondersteund en wordt er minder voedsel verspild.

Verder biedt het opslag- en distributiecentrum logistieke schaalvoordelen en betere garanties op een kwaliteitsvolle opslag van voedsel. Dit zijn twee noodzakelijke voorwaarden om nog meer partners en bedrijven te betrekken bij de Antwerpse voedselhulp.

→ <http://www.madeinantwerpen.be/nieuws/antwerps-opslag-en-distributiecentrum-voor-voedselhulp/>

→ <http://www.hln.be/regio/nieuws-uit-schilde/opslagcentrum-voor-voedselhulp-heeft-nog-capaciteit-a3054736/>

→ http://www.gva.be/cnt/dmf20170113_02672158/nieuw-opslag-en-distributiecentrum-voor-voedselhulp-zoekt-nog-partners

→ <http://atv.be/nieuws/video-alle-antwerpse-voedselhulp-samen-onder-een-dak-39295>

Contact

Bart Cassauwers

bart.cassauwers@ocmw.antwerpen.be

Bert Quinten

bert.quinten@ocmw.antwerpen.be

Elisabeth Mossoux

elisabeth.mossoux@stad.antwerpen.be

KINA

KINA p.v. is een OCMW-Welzijnsvereniging van 29 OCMW's in het arrondissement Antwerpen en biedt meerdere ondersteunende diensten aan de lokale besturen, waaronder een hotel te Malle met noodbedden voor crisisopvang.

Binnen het project van haar noodbedden is KINA p.v. een samenwerking aangegaan met een regionaal verdeelcentrum van voedingsmiddelen te Rijkevorsel in het kader van de ophaling van voedseloverschotten. Het gaat voornamelijk over gezonde voeding (fruit en groenten) dat gecontroleerd dient te worden op kwaliteit, waardoor er heel wat geopende verpakkingen zijn die niet meer verkocht kunnen worden. In het voorjaar 2019 zal een tweede locatie opengaan van KINA p.v. namelijk een zorgboerderij te Boechout. Daar zullen ook mensen met nood aan begeleiding en een maatschappelijk integratietraject opgevangen worden voor midden lange termijn en kan er een unieke gelegenheid zijn dat zij tevens gebruik kunnen maken van deze voedseloverschotten.

Momenteel wordt onderzocht of er een samenwerking kan komen met onder andere de sociale kruideniers van haar leden-OCMW's, waardoor we vanuit de distributiefunctie deze sociale kruideniers ook van voedselpakketten kunnen voorzien, die zij vervolgens kunnen uitdelen aan OCMW-cliënten.

Er zal verder gezocht worden naar (een) bijkomende samenwerking(en) met andere verdeelcentra/winkelketens/lokale handelaars om een grotere voorraad voedseloverschotten te verzamelen. Hiervoor zal KINA p.v. zich ook tot haar leden richten om actief mee te zoeken naar partners op hun grondgebied die willen samenwerken met ons distributieplatform.

In het najaar 2018 verkreeg KINA, in het kader van de oproep LDE, de goedkeuring voor 1 VTE chauffeur die ingezet kan worden in de uitbouw van het VDP.

Website: www.kina.be

Contact: home@kina.be

Inse Hendrickx inse.hendrickx@kina.be

Mechelen

Groep Mechelen wil samen met een sociaal economie bedrijf een sociaal distributieplatform opstarten dat voedselhulp organiseert en kwalitatieve overschotten inzamelt en verdeelt naar sociale organisaties en zo tot bij mensen in armoede. Groep Mechelen wil hiervoor een regionaal gebiedsdekkende werking opzetten.

Het distributieplatform werkt in eerste instantie aan sociale herbestemming van voedselhulp en -overschotten, maar kan daarnaast ook andere nuttige producten en diensten aanbieden die bijdragen aan het voorzien in de materiële basisbehoeften van mensen in maatschappelijk kwetsbare posities. Het verankeren van het korte keten-verhaal is hierbij een belangrijk streefdoel. Door middel van sociale tewerkstelling wil het project bovendien kansen creëren voor personen die moeilijk hun weg vinden op de reguliere arbeidsmarkt.

Het project is momenteel in onderzoeksfase. Vanaf januari 2019 is er een projectmedewerker gestart om te onderzoeken welke de lokale mogelijkheden zijn, wie de stakeholders en voornaamste projectpartners zullen worden en hoe het distributieplatform in de regio concreet vorm kan krijgen.

Contact:

Siska Van Nieuwenhove Siska.vannieuwenhove@mechelen.be

Zuiderkempen

In 2018 konden Vlaamse gemeenten, verenigingen en scholen een voorstel indienen voor de uitwerking van een klimaatproject in hun buurt. Dit project was één van de 80 klimaatprojecten die begin 2019 werden verkozen

Voedseldistributieplatform (vzw Milieu en Werk) Vzw Milieu en Werk gaat in 2020 samen met een aantal partners (o.a. vzw De Kringwinkel, Vzw Komosie, lokale besturen en sociale hulporganisaties, andere distributieplatformen) het distributieplatform voor voedseloverschotten uitbouwen onder de naam Foodsavers Zuiderkempen.

Daarvoor is een locatie voorzien in Laakdal, aansluitend bij De Kringwinkel Laakdal, Oude Geelsebaan 96. Milieu en Werk wil daarbij dienstverlening bieden aan de 18 gemeenten van zijn werkingsgebied (samen 320.000 inwoners). Foodsavers moet een vertrouwde en vaste partner worden voor alle voedselverwerkende bedrijven, landbouwbedrijven en supermarkten in het werkgebied, die door verschillen tussen productieplanning en verkoop vaak met grote hoeveelheden perfect herbruikbaar voedsel blijven zitten.

Door deze voedseloverschotten toch nog voor menselijke consumptie te bestemmen, wordt er heel wat CO2 bespaard. Tegelijk kunnen deze overschotten ook gaan naar sociale kruideniers, sociale restaurants en voedselbedelingen en bv. ook aan bedrijven die er nieuwe voedingsproducten voor menselijke consumptie mee maken (bv. Restjesfabrieken).

Daarnaast is ze betrokken bij de uitbating van 3 sociale kruideniers, en het atelier 'InDeSoep' dat onder andere soep maakt uit voedseloverschotten.

→ <http://www.vilt.be/12-miljoen-euro-voor-80-lokale-klimaatprojecten>

→ <https://emis.vito.be/sites/emis.vito.be/files/articles/3331/2019/20190319-lijst-lokale-klimaatprojecten.pdf>

Contact

Hanne Biesmans
hanne.biesmans@dekringwinkelzuiderkempen.be

Dirk Ceulemans
dirk.ceulemans@telenet.be

Karen Wilms
Karen.wilms@dekringwinkelzuiderkempen.be

Limburg

Depot Margo

Depot Margo, project binnen Rimo Limburg, verdeelde in 2018 77 ton groenten en fruit aan een sociaal restaurant, hulporganisaties en sociale kruideniers in de provincie.

Depot Margo verdeelt niet alleen voedseloverschotten maar koopt ook minder marktconforme producten aan (vb. Schilappel) zodat we op die manier mee overschotten voorkomen. Bovendien gaat het ook in belangrijke mate over het recupereren van onderhouds- en verzorgingsproducten (via Goods to Give). Hierbij zijn het ook vaak producten die bijna vervallen zijn maar zeker nog geschikt voor humaan gebruik. Zo werd al een schenking van 57 paletten verzorgingsproducten ontvangen en verdeeld. Depot Margo gebruikt daarom de term 'sociaal distributieplatform' en wil zoveel mogelijk producten zo goedkoop mogelijk trachten te bekomen om ze tegen gunstige voorwaarden ter beschikking te stellen van (voedsel)hulporganisaties in het kader van armoedebestrijding.

→ http://www.hbvl.be/cnt/dmf20180425_03482137/dit-zijn-de-9-etenswaren-die-de-limburger-het-vaakst-weggooit

→ <https://foodsavers.be/2017/depot-margo/>

→ <http://www.depotmargo.be/>

Contact

Karel Bollen - karel.bollen@rimo.be

Oost-Vlaanderen

Foodsavers Gent

Foodsavers Gent, het sociaal distributieplatform van Stad en OCMW Gent, nam in 2018 een vliegende start, verdeelde op korte termijn tonnen voedsel en werd een waar nationaal en internationaal voorbeeldproject. Sinds de lancering in 2017 werd al **1 miljoen kg voedselverlies voorkomen**: maar liefst 530.821 maaltijden en voedselpakketten werden via 100 sociale organisaties in het Gentse verdeeld aan 57.000 Gentenaars in armoede. Een echt succesverhaal waar ze al tal van awards binnen haalden.

→ <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2019/03/05/foodsavers-gent-redt-1-miljoen-kilo-voedsel-van-de-vuilnisbelt/>

→ <https://foodsavers.be/2017/gent/>

→ <https://gentengarde.stad.gent/>

Contact

Gaetan Borgonie - Gaetan.borgonie@ocmw.gent - FoodsaversGent@ocmw.gent

Voedsaam

De vzw VoedSaam draagt als sociaal distributieplatform in het Waasland zijn steentje bij in de strijd tegen voedseloverschotten en armoede. VoedSaam detecteert overschotten, haalt ze op en slaat ze tijdelijk op, en verdeelt ze bij Wase organisaties (vzw's en OCMW's) die o.a. levensmiddelen aanbieden aan mensen in armoede. Dankzij sponsoring van 5 Wase Rotaryclubs heeft VoedSaam eigen transport verworven waardoor de frequentie van de ritten sinds kort aanzienlijk is opgedreven. Met de steun van de Koning Boudewijnstichting en van Be Planet zal VoedSaam investeren in de verdere uitbouw van het depot en in grotere koelsystemen om de versheid van grotere volumes te kunnen garanderen. Zo kan VoedSaam zijn netwerk en bereik optimaliseren.

→ <https://www.kbs-frb.be/nl/Newsroom/Press-releases/2018/20180927ND>

→ <http://www.interwaas.be/projecten/voedsaam>

Contact

Els Van de Steene - Info@voedsaam.be / els.vandesteene@voedsaam.be

Slaatje praatje

Slaatje Praatje is de mobiele sociale kruidenier van de OCMW's van Berlare, Laarne, Wichelen, Waasmunster, Buggenhout en Dendermonde. De OCMW's zijn verenigd in Welzijnsvereniging Weldenderend. Iedere twee weken wordt in elk van de gemeenten een marktje opgebouwd met verse groenten en fruit, droge voeding, verzorgingsproducten, schoonmaakproducten enzoverder. Via ontmoeting, doelgroepvrijwilligers, workshops en een mobiel rap op stapkantoor wil Slaatje Praatje meer zijn dan een klassieke voedselbedeling.

De OCMW's hebben een gemeenschappelijke opslagplaats in Berlare, waar er koelcellen en een diepvries voorzien zijn voor verse voeding. Met een grote bestelwagen halen de medewerkers voeding en andere producten op. Eén voltijdse medewerker werkt via een artikel 60-contract (sociale tewerkstelling). Slaatje Praatje haalt groenteoverschotten op bij BelOrta in Sint-Katelijne-Waver, haalt brood op bij lokale bakkers en krijgt sporadisch schenkingen van supermarkten in de buurt.

Slaatje Praatje verkent de mogelijkheid om ook verse voedseloverschotten aan te bieden in de sociale kruidenier. Dit vraagt om extra logistiek materiaal om de koudeketen te behouden, een aangepaste manier van werken, de uitbouw van contacten en afspraken met lokale handelaars enzoverder.

In juni 2018 won Slaatje Praatje de federale prijs armoedebestrijding.

→ <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/permalink.1528466196685/>

→ <https://youtu.be/OMnD3xVrdqc>

→ <http://www.prijs2018.be/nl/candidate/slaatje-praatje>

→ <https://www.slaatjepraatje.be/>

Contact

Nele Decelle - nele.decelle@slaatjepraatje.be

Vlaams-Brabant: “under construction”

In Vlaams-Brabant gebeurt al heel wat maar voorlopig nog in verdeelde slagorde. Er zal nog overleg gebeuren met de volgende plaatselijke initiatieven.

Voedselwinning Jeugdhulp vzw

Voedselwinning Jeugdhulp is een initiatief uitgaande van sociale organisaties in de jeugdhulp met als doel een gezamenlijk beleid en een logistieke samenwerking te realiseren rond voedseloverschotten. Wij verwerken schenkingen van kleinhandel, supermarkten en de Schenkingsbeurs. De huidige partners hebben hun hoofdzetel in Leuven maar ook bijhuizen in verschillende andere gemeenten in Oost-Brabant. Organisaties in de regio - ook buiten de jeugdhulp - die bij ons initiatief willen aansluiten worden vriendelijk verzocht contact op te nemen.

Contact: Laurent Dupon - laurent.dupon@gmail.com

Kort'om Leuven

is een lokaal platform dat fungeert als draaischijf voor distributie van lokale (landbouw)producten naar grootafnemers in Leuven en omgeving. Er wordt gestreefd naar een rijke diversiteit in aanbod (aardappelen, groenten en fruit, zuivel, vlees, vleesbereidingen, verwerkte producten, ... zowel gangbaar als bio) als in afname (horeca, retailers, buurtwinkels, grootkeukens, sociale kruidenier, etc.) om zo vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. Het platform zal een zo efficiënt en duurzaam mogelijke distributie mogelijk maken in en naar de stad.

Voor lokale producenten bieden we aantrekkelijke afzetmogelijkheden, omdat we mikken op interessante volumes door combinatie van verschillende afnemers. De producten worden opgehaald op het bedrijf. De producenten en hun bedrijf zetten we in de spotlights. De producenten kunnen zelf hun verkoopprijs bepalen (binnen zekere marges). Producenten kunnen ook advies krijgen met het oog op het verduurzamen van hun bedrijf en het optimaliseren van de verkoop via “Kortom Leuven”.

Voor afnemers bieden we een breed assortiment aan lokale (landbouw)producten. We beogen zoveel mogelijk aan hun wensen tegemoet te komen via een goede dienstverlening.

De afnemers kunnen ook mee de Coöperatieve Vennootschap “Kortom Leuven CVBA” aansturen. We richten ons op diverse afnemers.

Contact: Joris Aertsens <https://www.rikolto.be/kortom>
Program Advisor sustainable chain development
joris.aertsens@rikolto.org

vzw Riso Vlaams-Brabant

Xenia Langen : Xenia.Langens@kortenbergh.be;

West-Vlaanderen

Food act Kortrijk – W13

Food Act Kortrijk heeft al een heel parcours afgelegd. Het project werd al gesubsidieerd door het subsidiebesluit van de OVAM en kon dankzij de steun van Vlaanderen Circulair doorgroeien tot “W 13” een samenwerkingsverband tussen 13 OCMW’s, lokale besturen, de Voedselbank, en meer dan veertig sociale organisaties en een vijftiental warenhuizen.

Food Act 13 / W13 gaat actief op zoek naar 200 ton voedseloverschotten per jaar bij warenhuizen, lokale handelaars en landbouwers om die via sociale activering (tewerkstelling voor kansengroepen) te herverdelen aan mensen in armoede. Die bereiken we via 40 à 50 voedselverdeel- en sociale organisaties in onze regio, waaronder 14 OCMW’s en CAW Zuid-West Vlaanderen. Daarnaast ondersteunen we lokale initiatieven op verschillende vlakken.

... en won de **Food Waste Award 2019**

- <https://foodwasteawards.be/2019/03/12/food-act-13/>
- [*“Gedaan met voedselverspilling” \(Het Laatste Nieuws, 29.08.2018\)*](#)
- <https://kortrijkmangetout.be/>
- <http://www.welzijn13.be/content/regionale-voedselstrategie>

Contact

Arnout vercruysse
arnout.vercruysse@kortrijk.be
Arnout.Vercruysse@welzijn13.be

Naast W13 zijn momenteel distributieplatformen in opstart in Brugge, Oostende en de Westhoek.

→ Brugge

Heeft een onderzoek gedaan waaruit blijkt dat jaarlijks nog vele tonnen voedseloverschotten uit supermarkten kunnen gered worden. Intussen zijn er ook allerlei initiatieven vanuit burgers ontstaan zoals soepcafés, ophalen van overschotten met bakfiets... Het

voedseldistributieplatform is in opstart, een medewerker specifiek voor het begeleiden van deze opstart wordt aangeworven. Zij hebben ook het plan om de concrete uitwerking van het distributieplatform samen met een sociaal economie bedrijf uit te voeren.

(<http://www.detoekomstvanbrugge.be/nl/food-lab>)

Karine Debatselier

Karine.DeBatselier@brugge.be

Tina Segers

Tina.segers@brugge.be

→ Oostende

Het Sociaal Huis van Oostende kent momenteel een grote sociale kruidenier die gebruik maakt van heel wat voedseloverschotten. Het plan is om dit initiatief uit te breiden met een distributieplatform voor de stad en de omringende gemeenten.

Sociaal Huis Oostende - Sociale kruidenier

<https://www.oostende.be/product.aspx?id=18046>

Bruno Wyns - bruno.wyns@sho.be

Ewoud Dutellie - ewoud.dutellie@sho.be

→ Food force - Westhoek -- De Panne -

Sociale kruidenier (<https://www.oostende.be/product.aspx?id=18046>)

Sinds een aantal jaren is OCMW De Panne werkzaam in het verzamelen van voedseloverschotten voor verdeling aan kansengroepen. Op initiatief van het Welzijnsplatform is een project gestart om te onderzoeken of meerdere gemeenten in de Westhoek geïnteresseerd zijn om een distributieplatform op te zetten. N.a.v. de oproep van minister Homans hebben ze hiervoor een werkkraacht aangetrokken. Ze zullen van start gaan met een 5-tal gemeenten (De Panne, Veurne, Diksmuide, Ieper en Koksijde) om daarna uit te breiden.

Linde Maes – linde.maes@dvwwesthoek.be

Lien De Vos - welzijnsplatform@westhoekoverleg.be

John Vermote - john.vermote@depanne.be

Bijlage 2: Het “Uitvoeringsplan voor het huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval” - actie 30

Het plan kan je downloaden op

→ www.ovam.be/afval-materialen/wetgeving-en-beleidsplannen-of-programmas/uitvoeringsplan-voor-huishoudelijk-afval-en-gelijkaardig-bedrijfsafval .

Op pagina 58 wordt het thema voedselverlies besproken

“8.1.2 Preventie

8.1.2.1 Bestrijden van voedselverlies

Voedselverlies is wereldwijd een probleem. Ook in Vlaanderen komt er nog voedsel in het restafval terecht. De sorteeraanlyse van 2014 trof 16,9 kilogram voedsel gerelateerd afval per persoon en per jaar aan. Een deel daarvan was nog perfect eetbaar. Dat er zelfs ongeopende verpakkingen werden aangetroffen maakt duidelijk dat er nog veel voedsel wordt verspild.

De Vlaamse overheid en de actoren van de voedingsketen hebben zich geëngageerd om hetprobleem van voedselverlies aan te pakken. Ze stelden de 'Ketenroadmap Voedselverlies 2015-2020' op en streven ernaar het voedselverlies in Vlaanderen tegen 2020 met 15% te doen dalen. Het uitvoeringsplan ondersteunt die doelstelling. De Ketenroadmap bevat onder meer acties inzake sensibilisering en monitoring om voedselverlies bij bedrijven te voorkomen. Dit uitvoeringsplan focust vooral op de rol van de lokale besturen en hoe ze voedselverlies kunnen voorkomen. Ze spelen daarin een sleutelrol.

Lokale besturen kunnen inspelen op diverse aanknopingspunten op lokaal en regionaal vlak:

— *in steeds meer gemeenten zijn voedselhulp- en sociale organisaties (sociale kruideniers, sociale restaurants, voedselbedelingsinitiatieven, andere sociale-economiebedrijven, volkskeukens, ...) actief aan de slag met voedseloverschotten. De OCMW-keukens kunnen daarop aansluiten. 'Sociale kruideniers' kunnen een belangrijke lokale aanvulling zijn op de klassieke en vaak caritatieve voedselbedeling die grotendeels bevoorraad wordt door de Voedselbanken. Wel moet er aandacht zijn dat dergelijke initiatieven geen deloyale concurrentie betekenen voor de reguliere sector;*

— *voedseloverschotten in de distributie worden in de toekomst in heel Vlaanderen systematisch opgehaald en verdeeld. KOMOSIE en andere partners hebben daarvoor online het multisectoriële platform 'Schenkingsbeurs' uitgewerkt (www.schenkingsbeurs.be). Daar worden de vraag en het aanbod van voedselschenken aan elkaar gekoppeld. Op die manier blijven de overschotten maximaal voor menselijke consumptie behouden;*

— *op Vlaams niveau speelt het expertise- en aanspreekpunt 'Sociaal aan de slag metvoedselverlies' van KOMOSIE sinds 2013 een belangrijke rol. Het expertisepunt organiseert lerende netwerken rond sociale restaurants en het tegengaan van voedselverlies. Tweemaal per jaar zijn er ook infosessies voor sociale organisaties, sociale-economiebedrijven en lokale besturen die aan de slag willen gaan met voedselverlies. Lokale besturen kunnen diverse ondersteunende en versterkende taken opnemen, gelinkt aan de bovenstaande initiatieven. Maar er zijn nog meer mogelijkheden: zo kunnen de producten van lokale landbouw- en voedingsbedrijven hun weg vinden naar lokale distributiesystemen. Ook het transport van voedseloverschotten kan vaak beter. Lokale besturen kunnen daarin een belangrijke rol spelen door bijvoorbeeld een voedselveilige distributie te organiseren en het vervoer naar sociale kruideniers en restaurants te stimuleren.*

Ook in hun eigen (OCMW-)keukens en catering kunnen lokale besturen acties ondernemen om het voedselverlies te meten en te reduceren. Dat leidt niet alleen tot minder voedselverlies, maar drukt ook de kosten.

Daarnaast zijn volks- en moestuintjes populairder dan ooit. Lokale besturen kunnen daarvan gebruikmaken door de initiatieven van Vlaco in de kijker te zetten. Lokale besturen zetten de eigen kringloopwerking met compostmeesters en kringloopkrachten in om rond voedselverlies te communiceren. Vlaco ondersteunt met allerlei communicatiemateriaal, red-de-restjes campagne, vormingen en infosessies, ... Lokale besturen en/of

middenveldorganisaties kunnen zelf ook leuke initiatieven uit de grond stampen: denk maar aan kringloopweekends, Red de restjes, Food Battles (zoals die in Nederland al bestaan), Feed the 5000, ... Daarmee tonen ze het grote publiek dat iedereen een verschil kan maken door het voedselverlies thuis te beperken. ... Lokale besturen kunnen die gebruiken om voedingsbedrijven te sensibiliseren en hen aan te sporen om voedselverliezen maximaal te voorkomen. Ook innovatieve projecten die voedselverlies op lokaal niveau terugdringen moedigt de Vlaamse overheid via het subsidiebesluit aan.

Actie 30: Door op lokaal vlak mensen samen te brengen en bruggen te bouwen, maken lokale besturen het verschil. Om dat structureel te organiseren en te versterken, staan in de planperiode de volgende acties op stapel:

— op lokaal niveau een aanspreekpunt en overlegplatform inrichten waar de verschillende stakeholders elkaar leren kennen en samenwerken;

— op Vlaams en lokaal niveau rondetafelgesprekken organiseren waar goede voorbeelden aan bod komen. Dat gebeurt onder meer samen met het bestaande overleg van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie en het Lerend Netwerk Voedselverlies van KOMOSIE, maar het kan bijvoorbeeld ook gelinkt worden aan trefdagen van VVSG of andere events;

— een praktijkboek voor lokale besturen opmaken dat goede praktijkvoorbeelden en bestaande kapstukken en maatregelen bundelt.

Alle initiatieven liggen maximaal in het verlengde van de ‘Ketenroadmap Voedselverlies 2015-2020’ en de bestaande initiatieven en actoren. Er wordt regelmatig met alle betrokkenen overlegd, in het bijzonder met VVSG, Interafval, GO4CIRCLE, Vlaco, KOMOSIE, ... in het kader van het Overlegplatform huishoudelijke afvalstoffen.

Trekker: OVAM en Departement Omgeving

Betrokkenen: VVSG, Interafval, GO4CIRCLE, KOMOSIE en Vlaco, zelfstandigenorganisaties

Timing: tijdens de hele planperiode”

Bijlage 3: het lerend netwerk voedselverlies voor lokale besturen

Het lerend netwerk voedselverlies voor lokale besturen werd opgericht in uitvoering van actie 30 van Uitvoeringsplan voor het huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval. Hierbij werd de volgende aanpak voorgesteld en gerealiseerd.

Voedselverlies is wereldwijd een probleem. In Vlaanderen komt er per persoon jaarlijks 17 kg voedsel in de vuilnisbak terecht. Een deel daarvan is nog perfect eetbaar. Dat er zelfs ongeopende verpakkingen worden aangetroffen maakt duidelijk dat er veel voedsel verloren gaat.

De Vlaamse overheid en de actoren van de voedingsketen hebben zich met de “Ketenroadmap voedselverlies 2015-2020” geëngageerd om dit tegen 2020 met 15% te doen dalen. Ook de lokale besturen in Vlaanderen willen er op inzetten. In heel wat gemeenten zijn organisaties al actief rond de verschillende aspecten van voedsel. Ze combineren aandacht voor duurzaamheid en afvalpreventie met het herverdelen van voedsel en de lokale productie ervan. Het thema voedselverlies werd daarom ook opgenomen in het nieuwe pas goedgekeurde “Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en vergelijkbaar bedrijfsafval” (Actie 30).

Wat is het netwerk?

Het “Vlaams netwerk van lokale besturen tegen voedselverlies” wil lokale besturen ondersteunen en stimuleren bij het regisseren of coördineren van een beleid rond voedselverlies. Dit netwerk wordt getrokken door de [OVAM](#) en het [Departement Omgeving](#). Partners van het netwerk zijn de [VVSG](#), [VVP](#), [Vlaco](#) en [Komosie](#). Het netwerk is complementair aan de lerende netwerken die Komosie op dit vlak reeds organiseert.

Wat doet het netwerk?

- 1) het organiseren van een **overlegstructuur** op Vlaams niveau (Dep Omgeving, OVAM, Komosie, VVSG, VVP, Vlaco).
- 2) het organiseren van **workshops** voor lokale besturen rond concrete thema’s om ervaring en praktijkvoorbeelden uit te wisselen.
- 3) de realisatie van een **praktijkboek**.

Meer info hierover?

Wil je meewerken aan dit netwerk? Dat kan: voedselverlies@vlaanderen.be

Voor meer info over de Ketenroadmap Voedselverlies 2015-2020: www.voedselverlies.be

Je kan je er ook abonneren op het e-zine voedselverlies dat om de drie maanden verschijnt en je op de hoogte houdt van komende studiedagen, nieuwe onderzoeksresultaten en internationale ontwikkelingen <http://www.voedselverlies.be/e-zine>. Of nog sneller: volg het [#voedselverlies](#) op Twitter.

Het netwerk organiseert workshops rond concrete opportuniteiten m.b.t. voedselverlies en gaat daarbij uit van goede praktijkvoorbeelden.

Het dossier over de distributieplatforms is hier te downloaden: [Dossier distributieplatforms voedseloverschotten.pdf \(878 kB\)](#)

De problematiek komt ook uitgebreid aan bod in het n 'Praktijkboek': [Praktijkboek Voedselverlies def.pdf \(982 kB\)](#)

Meer info over sociale distributieplatformen vind je op www.foodsavers.be/distributieplatformen.

Bijlage 4: Call Departement Welzijn

Departement Welzijn, Volksgezondheid en gezin, Afdeling Welzijn en Samenleving lanceerde de **Projectoproep 2018 'Sociale distributieplatformen'**. Hierdoor zullen in Vlaanderen 5 bijkomende distributieplatformen van start kunnen gaan en daarmee is er een netwerk van distributieplatformen verspreid over heel Vlaanderen gerealiseerd.

“Sociale distributieplatformen zijn een instrument om de effectiviteit en efficiëntie op in de sector sterk te verhogen, waarbij schaalgrootte heel wat winsten oplevert voor zowel vraag- als aanbodzijde. Zo kan zowel het aantal schenkingen als het aantal mensen in armoede dat geholpen kan worden verhogen, met daaraan gekoppeld ook een diverser aanbod. Op die manier werkt dit initiatief aanvullend op het preventieve en structurele armoedebestrijdingsbeleid en tracht het dit geenszins te vervangen.

Daarnaast ligt een bijzondere meerwaarde in het versterken en uitbreiden van bestaande sociale distributieplatformen, en het opstarten van nieuwe platformen zodat er op termijn een aanbod over heel Vlaanderen gerealiseerd kan worden. Het verzamelen en herverdelen van voldoende gezonde voeding en basisproducten voor mensen in armoede is tijdsintensief voor sociale organisaties en vraagt veel investeringen: ophaling organiseren met (waar nodig) respect voor de koude keten, voldoende opslagcapaciteit en voedseloverschotten bewaren rekening houdend met voedselveiligheid, er voor zorgen dat de producten op tijd verdeeld geraken, aanbod en vraag op elkaar afstemmen, ... Distributieplatformen kunnen sociale organisaties voor een stuk ontlasten, opdat zij opnieuw meer tijd hebben om mensen in armoede op een emancipatorische manier te ondersteunen. Bij de opstart en uitrol van deze platformen komt echter heel wat kijken. Dit willen we dan ook ondersteunen, met de bedoeling dat deze platformen op termijn zelfbedruipend kunnen zijn zonder verdere Vlaamse middelen.”

(Informatiebrochure bij de subsidieaanvraag in het kader van de projectoproep 'sociale distributieplatformen' – 2018 – pgn 2)

<https://armoede.vlaanderen.be/?q=projecten>

Overzicht goedgekeurde projecten

NAAM ORGANISATIE	NAAM PROJECT	ANDERE PARTNERS	PROVINIE UITVOERING	START-DATUM	EINDDATUM	SUBSIDIE
Voedsaam vzw	Gefaseerde uitbreiding sociaal distributieplatform VoedSaam vzw	INH & FIN: KOMOSIE INH: Foodsavers Gent	Oost-Vlaanderen	1/07/2018	30/06/2021	€ 150.000,00
RIMO Limburg	Depot Margo	INH & FIN: KOMOSIE (Voedselbank Limburg)	Limburg	1/06/2018	31/05/2021	€ 150.000,00
Stad Mechelen	Foodsavers-distributieplatformen in de provincie Antwerpen	INH & FIN: Foodsavers Zuiderkempen, KINA, KOMOSIE (via aparte provinciale steun) INH: stad Antwerpen, Ecoso, (stadregio Turnhout, VB AMT, Sociaal Winkelpunt)	Antwerpen	1/07/2018	30/06/2021	€ 150.000,00
Sociaal Huis Oostende	Foodsavers West-Vlaanderen	INH & FIN: Dienstverlenende vereniging Westhoek, De Lochting, Komosie INH: Stad Brugge, W13, (Voedselbank W-VI., Streekfonds, St-Vincentius ...)	West-Vlaanderen	1/07/2018	30/06/2021	€ 150.000,00
vzw Riso VI.-Brabant	Sociaal distributieplatform Vlaams-Brabant	geen	Vlaams-Brabant	1/07/2018	31/12/2020	€ 150.000,00

Bijlage 5: TWOL distributieplatformen en logistiek

Met de Distributieplatformen werden samen met de betrokken organisaties en besturen de logistieke problemen bekeken, knelpunten gedetecteerd en naar oplossingen gezocht. Logistiek was hét probleem dat in dit onderzoek werdesignaleerd. Dit werd verder onderzocht worden in het TWOL-onderzoek “Voedseloverschotten en logistiek”. Door dat onderzoek van VIL, Rebel en Vengo kunnen de afspraken ivm het transport voortaan digitaal georganiseerd worden door het inschakelen van Vengo. Deze logistieke optimalisatie kan op termijn nog verfijnd worden door de inschakeling van de deeleconomie.

The screenshot shows the 'Schenkingsbeurs' website interface. At the top, there's a navigation bar with 'Onthaal', 'Mijn organisatie', and 'Systematische schenkingen'. The main content area is titled 'Transport' and shows a reservation for 'Asperges' with a weight of 5,00 kg. The interface includes a table with columns for 'VERZENDSDATUM', 'LEVERINGSDATUM', 'AFZENDER', 'STATUS', and 'LEVERINGSNR.'. The status is 'Nieuw' and the sender is 'Depot Margo'. There are buttons for 'Transport annuleren' and 'Bevestigen'. The delivery method is set to 'Eigen transport'.

Meer info over de distributieplatformen:
<http://www.voedselverlies.be/voor-professionals#Lokale-overheden>

<http://www.voedselverlies.be/sites/default/files/atoms/files/Dossier%20distributieplatformen%20voedseloverschotten.pdf>

<https://foodsavers.be/distributieplatformen/>

<https://foodsavers.be/2018/nieuwe-sociale-distributieplatformen-op-komst/>

Bijlage 6: overzicht beleidsteksten

De ontwikkeling van voedseldistributieplatformen is intussen opgenomen in tal van nationale en internationale beleids- en visienota's. Een overzicht van de relevante beleidsteksten

a) Beleidsbrief Departement Omgeving - Beleidsprioriteiten 2018-2019

OD 54 beleidsplan dep omgeving

“Ik zet in op het voorkomen van voedselverliezen en geef uitvoering aan de roadmap ‘Voedselverlies 2015- 2020’(OD2). In uitvoering van het UP HAGBA (OD52) is het lerend netwerk van lokale besturen uitgebouwd en een praktijkhandboek opgesteld. Met het oog op het verhogen van de efficiëntie van de transporten van de voedseloverschotten wordt in eerste instantie de logistiek geoptimaliseerd. Ik ondersteun de bestaande voedseldistributieplatformen en nieuwe worden opgericht.”

OD 67

“Op het vlak van de milieu- en klimaatuitdagingen continueerde ik samen met de VVSG, Vlaco en KOMOSIE het Vlaams Netwerk van Lokale Besturen tegen Voedselverlies, zette ik verder interbestuurlijk partneroverleg op rond de burgemeestersconvenant en organiseerde ik lerende netwerken rond de uitbouw van blauwgroene netwerken. “

b) IPO-advies (VLM) - Advies van het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO)

“Hoewel een korte keten eenvoudig te organiseren lijkt – gelet op het beperkt aantal tussenschakels – is het een uitdaging om het product zo efficiënt mogelijk bij de consument te krijgen. De beperkte volumes en het gebrek aan efficiëntie en professionalisering vormen belangrijke aandachtspunten bij logistiek in de korte keten. Wat opvalt is dat het logistieke plaatje niet alleen moeilijk te optimaliseren valt, maar dat het zelfs vaak over het hoofd gezien wordt. ... Dat soort initiatieven kan worden versterkt door de aanwezigheid van een overkoepelende organisatie of een platform die die initiatieven met elkaar in contact brengt en verbindt. Die taak zou vervuld kunnen worden door een ‘voedsel hub’. Dat sluit aan bij de al bestaande voedsel hubs, die stad en platteland met elkaar willen verbinden door het organiseren van knooppunten.

Een ‘voedsel hub’ is een geoptimaliseerd logistiek systeem met korte afstanden voor voedsel, waar ook verschillende vormen van dienstverlening aan de landbouwer worden samengebracht en reststromen worden gebundeld.

Daarnaast functioneert een dergelijke voedselhub ook als satelliet voor de stedeling. Aan steden en gemeenten wordt geadviseerd om de ontwikkeling van dergelijke voedsel hubs te onderzoeken en te ondersteunen als een combinatie van fysieke plekken en een netwerk. De bestaande voedselafhaalpunten (buurthuizen, kringwinkels,...) zijn de eerste concrete aanzetten van dergelijke hubs.”

(Bron [www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/IPO/IPO-advies%20-%20Lokale%20voedselstrategie%C3%ABn%20\(web\).pdf](http://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/IPO/IPO-advies%20-%20Lokale%20voedselstrategie%C3%ABn%20(web).pdf). Pg. 21 IPO advies)

c) Ketenroadmap Voedselverlies 2015-2020 - actieprogramma 10 - actie 63

Om de doelstellingen op vlak van het tegengaan van voedselverliezen tegen te gaan, kan samenwerking met lokale besturen zinvol zijn. Op lokaal niveau zijn bv. organisaties actief die zich bezighouden met de verschillende aspecten van voedsel. Ze combineren aandacht voor duurzaamheid en afvalpreventie met initiatieven om voedsel te herverdelen en lokaal te produceren.

Om de samenwerking met lokale partners vorm te geven wordt een nieuw actieprogramma 10 opgesteld. Hierbinnen staat de oprichting van een Vlaams Netwerk van lokale besturen tegen voedselverlies centraal. Hiermee worden lokale besturen ondersteund en gestimuleerd bij het regisseren of coördineren van een beleid rond voedselverlies.

Het netwerk wordt getrokken door de Vlaamse overheid (OVAM en Departement Omgeving). Partners zijn de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de Vlaamse Compostorganisatie (VLACO) en de Koepel van Milieuondernemers in de Sociale Economie (KOMOSIE). Het netwerk is complementair aan de Lerende Netwerken die Komosie al organiseert rond het thema voedselverlies .

(Rapportering Road Map 2018)

d) EU - A sustainable bioeconomy for Europe: strengthening the connection between economy, society and the environment - Updated Bioeconomy Strategy”

European Commission, Directorate-General for Research and Innovation, Unit F – Bioeconomy, oktober 2018

*“A sustainable bioeconomy is the renewable segment of the circular economy. It can turn bio-waste, residues and discards into valuable resources and can create the innovations and incentives to help retailers and consumers **cut food waste by 50% by 2030**. ... **Cities should become major circular bioeconomy hubs.**” (pgn 6)*

https://ec.europa.eu/research/bioeconomy/pdf/ec_bioeconomy_strategy_2018.pdf#view=fit&pagemode=none

e) Towards a common food policy for the European Union.

(The policy reform and realignment that is required to build sustainable food systems in Europe. IPES Food.

<http://www.ipes-food.org/pages/CommonFoodPolicy> http://www.ipes-food.org/_img/upload/files/CFP_FullReport.pdf).

BOX 10 FOOD HUBS: *improving local infrastructure to re-territorialize food systems.*

*Food hubs are local or regional facilities **that aggregate, store, process, distribute, and/or market locally-produced foods.** ... Food hubs are multi-functional, by rebalancing value along the supply chain, creating local job opportunities, and providing space for greater social interactions and education around food. They support small- and medium-size farmers by aggregating processing and retail facilities for year-round distribution, and may contribute to reducing packaging and plastic use in the food chain via direct marketing.*

f) Cities and circular Economy for food

Wereldwijd gaat 80% van de voeding naar steden, steden kunnen dus een grote invloed hebben.

<https://www.ellenmacarthurfoundation.org/news/new-ellen-macarthur-foundation-report-finds-unhealthy-food-production-makes-healthy-eating-impossible>

pgn 29

FIGURE 6: CITIES CAN CONNECT WITH THE EXISTING FOOD PRODUCTION IN THEIR PERI-URBAN SURROUNDINGS.

With 40% of the world's cropland already located in peri-urban areas (the land within a 20 km radius around urban boundaries), cities can demand locally produced food. Cities can use their demand power to influence peri-urban farmers to adopt more regenerative practices and, at the same time, return nutrients to peri-urban farms in the form of organic fertilisers derived from urban food by-products.

